

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
імені О. М. БЕКЕТОВА

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ

СОЦІОЛОГІЯ

ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни
підготовки бакалавра

галузі знань 0306 Менеджмент і адміністрування

напряму 6.030601 Менеджмент

(Шифр за ОПІ СГП 7)

Стандарт чинний з дати затвердження

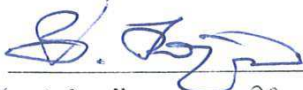
2014

РОЗРОБЛЕНО: Київським національним торговельно-економічним університетом (кафедра психології), Харківським національним університетом міського господарства імені О. М. Бекетова

КАФЕДРА: філософії і політології

РОЗРОБНИКИ: старший викладач Зінчина О. Б.

ЗАВІДУВАЧ КАФЕДРИ

 (В. В. Корженко)
“ 29 ” 08 2014 р., протокол № 1

Схвалено **випусковою** кафедрою туризму і готельного господарства.

Протокол від “29” 08 2014 року № 1

Завідувач випускової кафедри (І. М. Писаревський)

Схвалено **випусковою** кафедрою менеджменту і маркетингу в міському господарстві.

Протокол від “29” серпень 2014 року № 1

Завідувач випускової кафедри (М. М. Новікова)

Схвалено **випусковою** кафедрою управління проектами в міському господарстві і будівництві

Протокол від “29” серпень 2014 року № 1

Завідувач випускової кафедри (І. В. Чумаченко)

Схвалено **випусковою** кафедрою транспортних систем і логістики.

Протокол від “29” серпень 2014 року № 1

Завідувач випускової кафедри (В. Т. Доля)

Програма відповідає формі Програми навчальної дисципліни, що затверджена Наказом по ХНУМГ ім. О. М. Бекетова від 24 лютого 2014 р. № 46-01.

Методист НМВ (Григоренко ІІ) “ 9 ” 09 2014 р.

Обговорено та рекомендовано до затвердження Науково-методичною радою факультету менеджменту.

Голова Науково-методичної ради (І. М. Писаревський)

“29” 08 2014 р., протокол № 1

Цей стандарт не може бути тиражований або відтворений будь яким способом без письмової згоди ХНУМГ ім. О.М. Бекетова

© ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2014

© О. Б. Зінчина, 2014

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Соціологія» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напряму 6.030601 Менеджмент.

Предметом навчальної дисципліни є сутність, закономірності і випадковості соціальних відносин і процесів у суспільстві.

Міждисциплінарні зв'язки:

Вивчення цієї дисципліни безпосередньо спирається на:	На результати вивчення цієї дисципліни безпосередньо спираються:
Історія України	Політологія
Філософія	

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів (ЗМ):

1. Загальні питання теорії соціології.
2. Суспільство як соціальна система.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є ознайомлення студентів з історією соціологічної думки та проблемним полем української і світової соціології.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Соціологія» є:

- надати студентам цілісне уявлення про суспільство;
- сформувати навички оперування теоретичним та фактичним матеріалом;
- допомогти в розумінні процесів, що відбуваються в сучасному суспільстві в різних його проявах;
- навчити інтерпретувати і використовувати у професійній діяльності та в повсякденному житті знання з емпіричної соціології.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- структуру, функції, категоріальний апарат дисципліни;
- сутність основних концепцій розвитку суспільства;
- основні етапи розвитку світової та української соціології;
- сучасні тенденції розвитку соціологічної думки;

вміти:

- вміти використовувати отримані знання;
- вміти відобразити наукову об'єктивність аналізу різноманітних соціальних змін і подій;
- аналізувати динаміку нових викликів і впливу сучасного суспільства;
- пояснити соціальну нерівність у суспільстві;
- органічно синтезувати теоретичне і емпіричне обґрунтування природи соціального.

мати компетентності:

- застосовувати основні положення і методи соціологічної науки при вирішенні професійних задач;
- застосовувати соціальне мислення до аналізу суспільних явищ та процесів,
- вміти розрізняти соціальне в індивідуальному, загальне в конкретному, розглядати власні дії з позиції суспільного контексту;
- використовувати одержані знання з метою ефективною кооперації з колегами, для роботи в колективі;
- використовувати методи збору, обробки й інтерпретації комплексної соціальної інформації для рішення організаційно-управлінських задач.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 72 години –2 кредити ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни**МОДУЛЬ 1. Соціологія****ЗМ 1 Загальні питання теорії соціології.****Тема 1. Соціологія як наука про суспільство**

Визначення соціології, її предмет та об'єкт. Підходи до структури соціології. Загальнонаукові методи та конкретно-наукові методи. Функції соціології: Значення соціології для розв'язання соціально-економічних і політичних проблем модернізації українського суспільства.

Тема 2. Історія соціології. Становлення та основні етапи історичного розвитку

Теоретичні та соціальні передумови виникнення соціології. О. Конт – засновник соціології. Класичний тип науковості, основні принципи класичної методології. Некласичний тип науковості, основні принципи некласичної методології. Методологічні засади марксистського вчення про суспільство. Українська соціологія: історія та сучасність. Основна проблематика сучасної вітчизняної соціології.

Тема 3. Соціологічна теорія суспільства

Поняття суспільства. Соціальна структура. Соціально-класова структура суспільства, стратифікаційна теорія суспільства. Історичні типи соціальної стратифікації. Соціальні групи та їх види. Соціальна мобільність: визначення

поняття, умови, причини. Соціальна мобільність в Україні. Загальносоціологічні концепції суспільного розвитку.

Функціоналістський та конфліктологічний підходи до суспільного розвитку. Циклічна теорія розвитку суспільства. Глобалізація в сучасному світі. Суспільні рухи.

ЗМ 2 Особистість в системі культури

Тема 4. Особистість у системі соціальних зв'язків

Визначення особистості в соціології. Розрізнення понять «людина», «індивід», «індивідуальність», «особистість». Рольова теорія особистості. Поняття «соціальний статус» та «соціальна роль». Поняття соціалізації. Стадії процесу соціалізації. Поняття ресоціалізації.

Тема 5. Девіантна поведінка та соціальний контроль

Поняття девіації. Проблеми оцінки девіації. Загальна характеристика основних соціологічних теорій девіації: теорія аномії (Е. Дюркгейм), культурного перенесення (Г. Тард), конфлікту (марксизм), стигматизації (Е. Лемерт, Г. Бекер, К. Еріксон). Типологія девіацій за Р. Мертоном (інновація, ритуалізм, ретретизм, бунт). Поняття соціального контролю.

Тема 6. Етносоціологія

Предмет етносоціології, причини його виникнення. Поняття етносу. Теорія етногенезу Л. Гумільова. Рівні етнічної ієрархії. Етнічні процеси: консолідація, асиміляція, інтеграція. Історичні форми етносу: рід, плем'я, народність, нація. Поняття «етноцентризм», «націоналізм» та «шовінізм». Український етнос: історія, сучасність.

Тема 7. Соціологія сім'ї та шлюбу

Визначення сім'ї та шлюбу. Виникнення сім'ї, життєвий цикл та її історичні етапи. Історичні форми шлюбів. Типологія сім'ї. Функції сім'ї. Сучасні проблеми української сім'ї та заходи демографічної політики.

Тема 8. Соціологія масових комунікацій

Поняття «масова комунікація» та «масова інформація». Соціальна природа та історична обумовленість масових комунікацій. Статус мас-медіа. Парадигми вивчення масової комунікації. Постмодерністські перспективи масової комунікації.

Тема 9. Економічна соціологія як наука

Предмет, завдання та функції економічної соціології. Процес становлення економічної соціології у світовій та вітчизняній науці. Поняття «діяльність». Інтерес як мотивація діяльності людини. Поняття господарської культури та влади. Взаємозв'язок економічної соціології з іншими науками. Роль економічної соціології у вдосконаленні торговельно- економічної сфери нашої держави.

Тема 10. Організація і проведення соціологічного дослідження

Поняття соціологічного дослідження. Класифікація видів соціологічного

дослідження. Програма дослідження. Вибірка в соціологічному дослідженні. Типи відбору. Методи збирання соціологічної інформації. Анкета – основний інструмент дослідження. Структура анкети. Обробка та аналіз первинної соціологічної інформації. Основні етапи обробки емпіричних даних. Комп'ютерні програми. Підсумкові документи.

Індивідуальне завдання для заочної форми навчання – контрольна робота.

3. Рекомендована література:

1. Зінчина О.Б. Курс лекцій з соціології (для студентів 2-3-го курсів денної і заочної форм навчання напрямів підготовки 6.030601 Менеджмент, 6.020107 Туризм, 6.140101 Готельно-ресторанна справа, 6.060102 Архітектура, 6.060101 Будівництво, 6.080101 Геодезія, картографія та землеустрій, 6.070101 Транспортні технології (за видами транспорту), 6.050702 Електромеханіка, 6.050701 Електротехніка та електротехнології) / О. Б. Зінчина; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; – Х.: ХНАМГ, 2012. – 176 с.

2. Соціологія. Посібник для самостійного вивчення курсу (для студентів 1-3-го курсів заочної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, усіх спеціальностей академії) / О. Б. Зінчина, Г. Т. Клименко, О. Ю. Кудрявцев, Л. О. Радіонова., К. С. Семенюк; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; – Х.: ХНАМГ, 2012.

3. Белова Л. А., Радионова Л. А. Социология: уч. пособие / Л. А. Белова, Л. А. Радионова; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; – Х.: ХНАМГ, 2007.

4. Белова Л. О., Радионова Л. О. Соціологія: навч.-метод. посібник / Л. А. Белова, Л. А. Радионова; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; – Х.: ХНАМГ, 2007.

5. Вербець В. В. Соціологія. Навчальний посібник / В. В. Вербець; – К.: Кондор, 2009.

6. Сірий Є.В. Соціологія / Є. В. Сірий; – К.: Атіка, 2004.

7. Кравченко А. И. Социология / А. И. Кравченко; – М., 2004.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен (фахове спрямування «Менеджмент готельного, курортного та туристського сервісу», «Менеджмент міжнародного туризму»), залік (фахове спрямування «Менеджмент організацій міського господарства», «Менеджмент проектної діяльності», «Логістика»).

5. Засоби діагностики успішності навчання: поточні та підсумкові тестові завдання, контрольна робота (для заочної форми навчання), екзаменаційні білети.

АНОТАЦІЯ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Соціологія» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напряму 6.030601 Менеджмент.

Метою викладання навчальної дисципліни є ознайомлення студентів з історією соціологічної думки та проблемним полем української і світової соціології.

Змістові модулі: 1. Загальні питання теорії соціології, 2. Особа в системі культури.

ABSTRACT (ANNOTATION)

The Program "Sociology" is made in accordance with the educational plan for bachelor specialty 6.030601 Management.

The general task of the discipline is to give students knowledge about the history of the main sociological theories, controversial issues of Ukrainian and world sociology.

Content modules: 1. General questions of the theory of sociology, 2. Person in the culture system.

АННОТАЦИЯ

Программа изучения учебной дисциплины «Социология» составлена в соответствии с образовательно-профессиональной программой подготовки бакалавра направления 6.030601 Менеджмент.

Цель преподавания учебной дисциплины – знакомство студентов с историей социологической мысли и проблемным полем украинской и мировой социологии.

Содержательные модули: 1. Общие вопросы теории социологии, 2. Личность в системе культуры.